
GRADNJA TRANSFORMATORSKE POSTAJE KRANJSKE DEŽELNE DRUŽBE V MERILU H0

Tako kot pri večini voznega parka, so tudi pri gradnji objektov »slovenski« oz. »ex jugoslovanski« modelarji prepuščeni samogradnji. Govora je seveda o gradnji objektov na maketi in o modelarjih, ki bi želeli tematiko svoje makete umestiti v slovenski oz. ex jugoslovanski prostor.

V primeru makete, ki dosledno posnema nek prototipni prostor v nekem časovnem obdobju, seveda ni nobene dileme. Maketar bo poskušal vse narediti čim bolj podobno prototipu, kar večinoma pomeni, da bo vse stavbe naredil sam.

Ampak, zgoraj opisani maketarji so redki. Večina nas je takih, ki sprejemamo določene kompromise, saj smo omejeni s prostorom, financami itd. in se na tak način oddaljujemo od popolnoma prototipne makete ter se približujemo bolj ali manj domišljjski maketi.

Da pa bi ta »domišljjska« maketa vseeno delovala čim bolj pristno, je potrebno nanjo postaviti čim bolj »domače« objekte.

Res je, da velikoserijski proizvajalci ponujajo veliko število različnih objektov, ki so oblikovno dovolj »domači«, da jih lahko umestimo na »slovensko« maketo, vendar vsega v tej ponudbi ni moč najti.

Pristnost maket ponavadi zelo dvignejo drobni arhitektonski dodatki, kot so za določeno področje tipične ograje, tipični mostovi, posebni objekti, kot je kozolec in ne nazadnje tipične transformatorske postaje, ki ne bi smele manjkati na nobeni nekoliko večji maketi.

Transformatorske postaje pri nas

Ko človek začne opazovati za povprečnega opazovalca dokaj nepomembne objekte, kot je transformatorska postaja, je kaj hitro presenečen, kakšno raznolikost premore naša majhna država. Najverjetneje je ta raznolikost povezana z našo pestro zgodovino, a o tem na tem mestu ne bomo razglabljali.

Pomembneje je, da najdemo tisto najbolj tipično transformatorsko postajo, ki bo na maketi glasno zatrjevala »Ja, to je Slovenija.« oz. »To je slovenski del bivše Jugoslavije.«. Zadnje seveda v primerih, ko maketa datira v obdobje pred letom 1991.

Nekaj primerov transformatorskih postaj po Sloveniji

S Petrom sva se hitro strinjala, da bo »taprava« transformatorska postaja za to funkcijo transformatorska postaja Kranjske deželne elektro družbe.

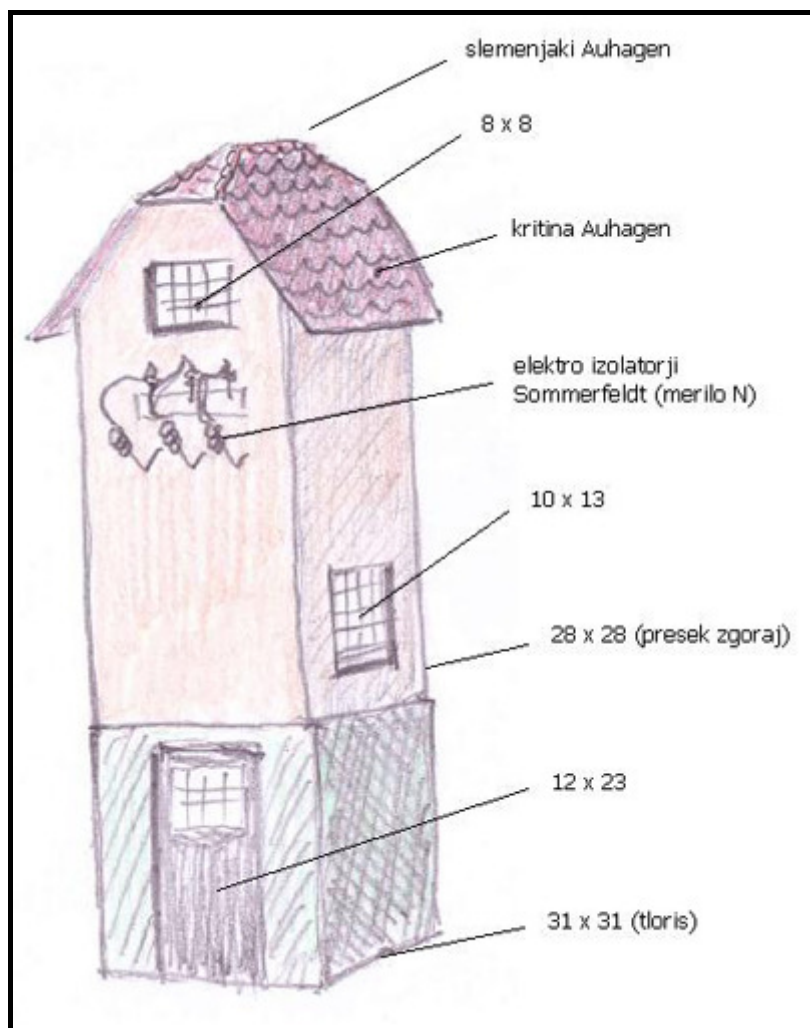

Primer transformatorske postaje Kranjske deželne elektro družbe

Seveda ni ostalo le pri ugotovitvi in tako lahko v nadaljevanju preberete kako je Peter izdelal svoj model v merilu H0.

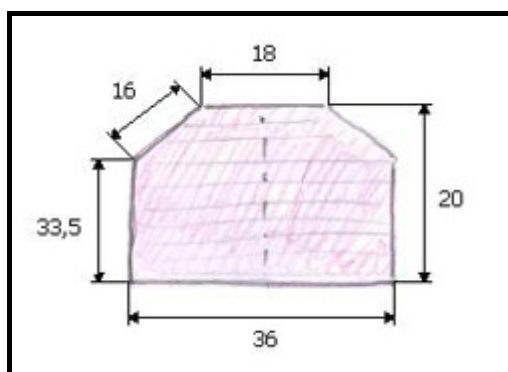
Transformatorska postaja Kranjske deželne elektro družbe v H0

Stene poslopja sem izrezljal po risbah z ročno žagico za rezljanje, prav tako odprtine v steni, kjer so bile predvidene. Na robovih sten sem izrezal utore, globoke 3 mm (kot je debelina stene), tako da se stene na vogalih zajedajo ena v drugo kot nekakšni zobje – to olajša sestavljanje in lepljenje ter močno ojača stike, saj ti niso več topi. Stene sem zlepil z belim mizarskim lepilom. Potem ko je bilo vse suho, sem zgladil vogale in stike.

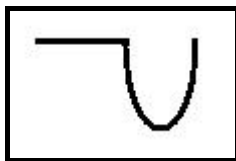
Osnovne mere in material

Strešne elemente sem prav tako z žago »rezljačo« izrezal iz Auhagrove polistirenske plošče. Pri tem je potrebno paziti na smer prekrivanja strešnikov! Elemente sem na stičnih robovih »od oka« popilil pod kotom in tako omogočil topo lepljenje. Zunanje stike strešnih ploskev sem pokrival z Auhagnovimi slemenjaki. Pri tem sem uporabil lepilo za polistiren.

Oblika in mere strešnih elementov

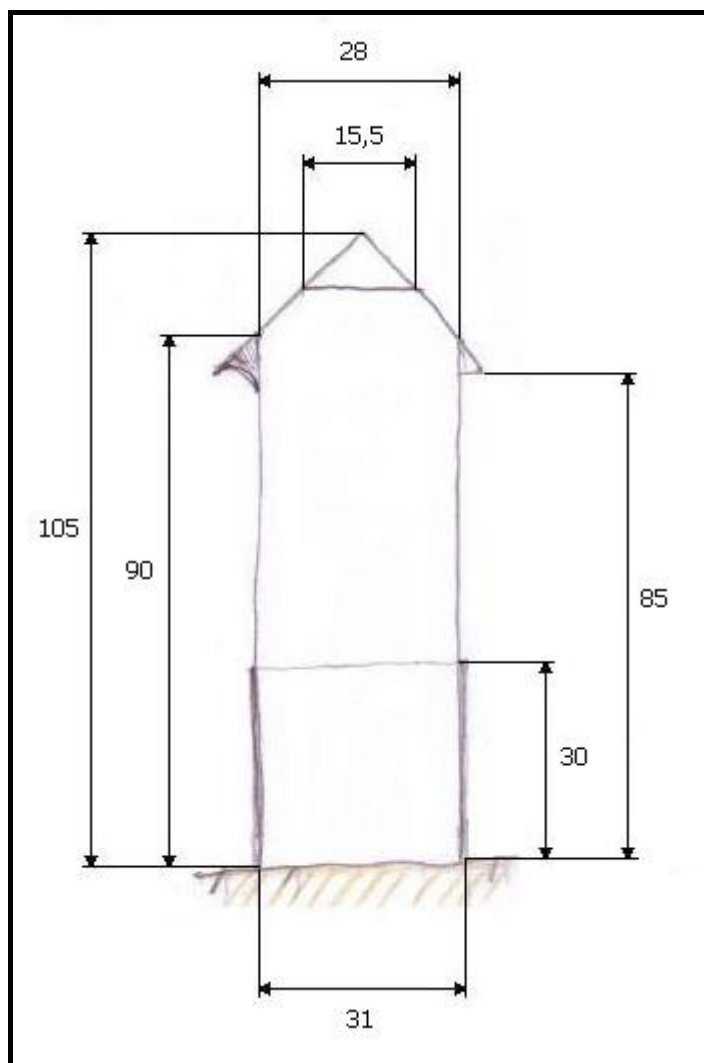
Osnovo za **niskonapetostne izolatorje** sem izdelal iz črne železne žice, ki sem jo ukrivil z drobnimi kleščicami. Oblika je razvidna s spodnje skice.

Oblika osnove za niskonapetostne izolatorje

Na prosti konec osnove sem nataknil ca 1,2 mm dolg kos PVC izolacije električne žice, jo prilepil s sekundnim lepilom in pobarval z belo akrilno barvo. Vse izolatorje sem prilepil v predvrtane izvrtine $\Phi 0,8$ mm, prav tako s sekundnim lepilom.

Glavno nosilno konzolo za velike **visokonapetostne izolatorje** sem izdelal iz primerne koščka H0 tirnice (piljenje, brušenje, vrtanje, krivljenje).

Osnovne mere

Imitacija kamnitega podstavka (»cokla«) je iz paste, ki sem jo zmešal iz belega lepila (za les), lesnega prahu (ostanek od brušenja parketa), vode in kapljice tekočega detergenta. Nanos na površino je bil ca. 1 mm po debelini. Ko se je nanos posušil, sem z izvijači in podobnimi orodji iz skovanih žičnikov vtisnil fuge med kamni. Ta del sem barval z oljnimi barvami - najprej tanka razredčena črna osnova. Ko se je ta posušila, je sledil »dry brush« z belo in kančkom oker, da je izbočena površina postala siva, medtem ko so fuge in pore v nanosu ostale temne. Posamezni kamni so na koncu dobili drugačne nianse.

Površine sten sem pred barvanjem fino zbrusil in le deloma zakital, da sem dobil določene strukturne efekte, ki so bili v pomoč pri kasnejšem staranju. Prostor med stranskima previsoma strehe in stenama sem zapolnil in novi površini (četrt)krožno izoblikoval z mavcem. Vse ostale površine sem barval z akrilnimi vodotopnimi barvami (in tudi staranje je bilo izvedeno enako).

Dokončan model

Vrata in stikalno omarico sem imitiral bodisi s trdo tanko lepenko, bodisi s koščkom polistirena debeline 0,5 mm, obrizgano z ALU-bronzo iz pršilne pločevinke (spreja) in nato postarano.

Za imitacijo **rešetk** sem na nekatere okenske odprtine prilepil bodisi žično tkanino (»mrežo«), ali pa kar sanitetno gazo.

Risbe so narejene na osnovi fotografij realnih transformatorskih postaj iz raznih delov Slovenije (Tuhinjska dolina, Savinjska dolina itd.).

Mere objektov v praksi lahko nekoliko nihajo (višina, tloris), kar je delno razvidno tudi iz slik. Risbe so predvsem za orientacijo in se ne nanašajo na čisto konkreten vzor.

Material in sredstva

- vezana plošča 3 in 1 mm,
- lepenka,
- strešna kritina in slemenjaki iz programa Auhagen,
- visokonapetostni izolatorji iz programa Sommerfeldt (N in H0),
- razne žice,
- belo mizarsko lepilo,
- detergent za pomivanje posode,
- sekundno cianokrilatno lepilo,
- polistiren 0,5 mm,
- lepilo za polistiren,
- univerzalno lepilo (npr. UHU),
- oljne barve,
- akrilne barve,
- mavec,
- lesni prah,
- H0 tirnica,
- ALU-bronza v spreju,
- žična tkanina,
- sanitetna gaza

Orodje

- ročna žagica za rezljanje,
- sveder 0,8 mm,
- manjše pile različnih oblik,
- brusni papir različnih granulacij,
- manjše klešče,
- izvijači različnih velikosti,
- žičniki skovani v izvijačem podobna orodja,
- čopiči različnih velikosti,
- nanašalna lopatica

Vse pravice pridržane.

© 1999-2008 Peter Petrovič in Borut Puklavec
